

## Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, dr. M.L. (Mei Li) Vos

### Herdenking Agaath Witteman (1942-2026)

*datum* 8 september 2026

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn overleden hier te herdenken.

Vandaag gedenken wij Agaath Witteman die op 5 juni is overleden, op 84-jarige leeftijd. Zij was vier jaar lid van de Eerste Kamer voor de PvdA, van 10 juni 2003 tot 12 juni 2007.

Ik heet haar familie en vrienden van harte welkom.

Agatha Catharina Cornelia Witteman werd op 5 april 1942 geboren in Oegstgeest.

Na het gymnasium begon ze aan de studie Romaanse talen in Leiden, vervolgde haar opleiding in Nijmegen waar ze haar kandidaats haalde in de kunstgeschiedenis. Aan de Universiteit van Amsterdam studeerde ze tot slot af in de theaterwetenschap en klassieke archeologie.

Vijf jaar later keerde ze terug in Nijmegen.

Ze werd bijzonder hoogleraar kunst en cultuur op de Anton van Duinkerkenleerstoel.

Agaath Witteman combineerde haar studies met het theater.

In 1984 werd ze artistiek leider van Theater Persona dat ze had opgericht samen met een aantal andere vrouwen, onder wie Femke Boersma, die later met Frits Bolkestein trouwde.

Het gezelschap maakte voorstellingen over de positie van vrouwen in de samenleving. Voor Witteman was het feminisme "een hartstocht, een heilig geloof" citeerde de Volkskrant haar.

Ze was docent Grieks theater en spel, docent kunst en cultuur en artistiek leider van het Theater van het Oosten, voordat ze in 2003 lid werd van de Eerste Kamer.

Agaath Witteman zei zelf over haar keus voor de senaat: 'Deze chambre de réflexion biedt meer dan de Tweede Kamer de ruimte om op zoek te gaan naar de diepere oorzaken van maatschappelijke problemen.'

Hier werd ze – het zal u niet verbazen – voorzitter van de vaste commissie voor Cultuur.

Op 16 maart 2004 hield zij haar maidenspeech bij de behandeling van de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor 2004.

'oote oote  
boe  
oote oote  
oote oote oote boe'

Met deze regels van dichter Jan Hanlo begon ze haar bijdrage.

Het was een pleidooi voor cultuursubsidies, ook al is het artistieke eindresultaat misschien niet per se wat de subsidieverstrekker voor ogen heeft.

Zoals het geval was in 1952 toen Hanlo dit destijds controversiële gedicht publiceerde in 'Roeping', een door de staat gesubsidieerd tijdschrift.

Bij haar afscheid in 2007 sprak Kamervoorzitter Yvonne Timmerman-Buck over deze maidenspeech en ook Wittemans inbreng bij de behandeling van de Mediawet en de Monumentenwet.

'Deze bijdragen zullen ons blijven, maar zeker ook haar persoonlijkheid. We hebben haar leren kennen als extravert, artistiek, verrassend, blijmoedig begaan met alles: optimistisch. Agaath gaf deze Kamer kortom een gevoel van "joie de vivre", aldus Timmerman-Buck.

*datum* 8 september 2026

*blad* 2

Na de Eerste Kamer nam Witteman geen afscheid van de politiek, want in 2006 werd ze lid van de gemeenteraad van Breukelen.

Tot op het laatst bleef ze theater maken.

Vorig jaar nog bracht ze Hamlet op het toneel met Studio Antigone, het gezelschap waaraan ook haar man en zoon verbonden waren.

Het doel van Studio Antigone is boeiend theater maken en het produceren van toneelstukken uit het wereldrepertoire.

Witteman schreef daarover in NRC: 'De stukkeuze laten we bepalen door de verbinding die een stuk kan maken met de huidige tijd én de aanwezigheid van aantrekkelijke thema's voor jongeren.'

Agaath Witteman was strijdbaar en betrokken, zowel in het theater als in de politiek, de twee podia die ze aan elkaar verbond en waar ze maatschappelijke problemen met verve voor het voetlicht bracht.

Dat ons respect voor haar persoon en haar verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun mag zijn voor haar familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.